

DE Sleutel

1366
BISDOMBLAD

SANCTI
STEPHANI
ORA PRO NOBIS

750
PAROCHIE ST STEPHANUS
STEVENSWEERT

2016

4 Jaargang 43 - april 2016

Stevensweert viert 750 jaar parochie

Stichter Montfortanen 300 jaar geleden overleden

Moeder Elisabeth Hesselblad O.Ss.S. wordt heilig verklaard

Pastoor Creemers hoopt op stimulerend effect 750-jarig jubileum **‘Terugkijkend naar onze wortels de toekomst tegemoet’**

Ooit vorsten in Stevensweert mensen met een historisch besef in de achterliggende tijden en vonden een akte uit 1265. Daarin werd gewag gemaakt van de parochie ‘Werde’. Voeg daaraan de naam van de patroonheilige Stephanus toe en de plaats kreeg een naam: Stevensweert. Deze vondst ligt ten grondslag aan de jubileumfeesten dit jaar. Want de parochie bestaat dus al (minstens) 750 jaar. We vroegen pastoor Lambert Creemers van de parochiefederatie Maasbracht, waartoe ook Stevensweert behoort, of hij zin heeft in het feestje...

“Nou, ik had er aanvankelijk eerlijk gezegd een hard hoofd in”, geeft hij direct toe. “Er is nog altijd sprake van een krimpende kerkbetrokkenheid. En waar de kerk kleiner en kleiner wordt, denk je niet meteen aan het organiseren van een grootse jubileumviering zoals die 50 jaar geleden nog wel breed gedragen plaats kon vinden. Bovendien is de financiële situatie van de parochie niet van dien aard, dat we aan de organisatie van een dergelijk feest echt geld kunnen besteden. Dus, ja: het kerkbestuur had zo zijn twijfels bij de mogelijkheden van een grootse viering. Vieren zouden we het jubileum natuurlijk in ieder geval. Want 750 jaar parochie: dat is toch een mijlpaal in het leven van een parochie. Ga maar eens na: al zeker 40 generaties Stevensweertenaren hebben jaar in, jaar uit geleefd met Onze Lieve Heer in hun

midden. Hebben zeker voor een groot deel met Hem en vanuit Hem geleefd. In voor- en tegenspoed, altijd met Hem verbonden. In elkaar opeenvolgende huizen die zij voor Hem gebouwd hebben. Tot en met de prachtige kerk die we nu nog rijk zijn en die we voor de toekomst willen behouden. Nee, het zou een gotspe, als het ware een belediging voor onze voorouders zijn om zomaar aan hun geloof, hun voorbeeld door de generaties heen, voorbij te gaan.”

Stichting 750 jaar

Dat de jubileumviering doorheen het hele jaar toch een grootser karakter krijgt dan het kerkbestuur aanvankelijk voor ogen stond, heeft te maken met onmisbare kartrekkers. Pastoor Creemers: “Samen met het kerkbestuur werd door die men-

... *“je kunt alleen maar de rijkdom van het geloof blijven aanbieden” ...*

sen gezocht naar draagvlak in het vestingstadje voor de jubileumviering. Dat werd vooral gevonden bij een tiental verenigingen die bereid bleken zich organisatorisch in te zetten om - door middel van vooral culturele activiteiten - vorm en inhoud aan het feest te geven. Het gaf bij ons een omslag in denken ook omdat de in het leven geroepen Stichting 750 jaar Stevensweert het op zich nam het benodigde geld bijeen te krijgen. Dat is ondanks subsidies van gemeente en provincie nog een hele krachttoer en er wordt druk gezocht naar sponsors. De plannen liegen er niet om: er wordt gewerkt met een begroting van bijna 60.000 euro! Het leeuwendeel daarvan komt voor rekening van het zogeheten re-enactment: het naspelen van de veldslag tussen de Spanjaarden en Staatse troepen in 1702. Het zal zoals de organisatoren beloven waarschijnlijk wel een uniek schouwspel en dus een publiekstrekkertrekker van de eerste orde zijn!”

Tegenslagen

Tegenslagen moet pastoor Creemers een paar weken voor aanvang van het feestprogramma vanuit kerkelijke zijde toch ook al melden. “Op 3 april wordt het jubileumjaar geopend in de parochiekerk. Dit middels een pontificale eucharistievering en aansluitend de Sacramentsprocessie. Maar ik vernam zojuist dat de geplande aanwezigheid van bisschop Wiertz niet door kan gaan. Helaas... Dit is jammer, maar echt erg is de persoonlijke situatie van twee belangrijke medewerkers. De een betreft de schrijver van het jubileumboek ‘Onder bescherming van Sint Stephanus - 750 jaar parochiegeschiedenis van Stevensweert’; hij is ernstig ziek geworden, maar doet er toch alles aan om het boek af te maken en het op 28 mei te presenteren. De ander betreft een actief bij de organisatie betrokken lid van het kerkbestuur die een ernstig ongeluk is overkomen. Zijn taken zullen door anderen overgenomen moeten worden. Dat is niet gemakkelijk als het over zo’n spilfiguur gaat...”

Wat daarbij zeker zal helpen is het karakter van de ‘eilandbewoners’ dat de pastoor na 16 jaar herderservaring in het stadje omschrijft als ‘zeer zelfbewust en redelijk chauvinistisch, gewend om de eigen boontjes te doppen’.

Zicht op het barokke hoofdaltaar

Herman Finkers...

Al doppend heeft de geloofsgemeenschap van Stevensweert - vanaf de dertiende tot de achttiende eeuw was zij nauw verbonden met de stiftsdames van de Munsterabdij in Roermond - in al die eeuwen nog niets eens echt veel kerken ‘versleten’. Waarschijnlijk is de huidige Stephanuskerk de derde of vierde kerk die nu - meer dan twee eeuwen na haar ontstaan - monumentaal staat te wezen in het vestingstadje. Met geloofszin en koopmansgeest werden kerk en -interieur in goede staat gehouden én verrijkt. De kerk is rijk aan kunstschaten die decent belicht worden dankzij de grote ramen die Charles Eijk voor de kerk mocht ontwerpen. “Heel bijzonder”, noemt pastoor Creemers het barokke hoofdaltaar uit 1835 waar boven het tabernakel een beeldengroep de stening van de kerkpatroon Stephanus uitbeeldt. Een indrukwekkende verwijzing naar het lot van de eerste martelaar van de Kerk. Creemers ziet er ook nog iets anders in: “De man links doet me altijd denken aan Herman Finkers...”, meent pastoor een gelijkenis te ontwaren... De flankerende beelden van HH Petrus en Paulus zijn in de kerk wel eens van plaats en aanzien veranderd weet de pastoor. “In het kader van ‘professioneel onderhoud’ zijn ze wel eens overschilderd met ‘wegverf’, zoals ik het zou willen noemen. Dat zou de heiligen wel conserveren... Gelukkig is het niet funest geweest en zijn de beelden in een meer oorspronkelijke staat hersteld en kregen ze de hen toekomende plaats op het altaar terug.”

Apart is het wel dat de kerk geen beeldrijk is van de befaamd geworden zestien-eeuwse beeldsnijder Jan van Steffenswert; de eerste ambachtsman uit die tijd en deze streek die zich aan de anonimiteit ontworstelde door zijn beelden te voorzien van een merkteken en signatuur... Al is het blijkbaar nog altijd niet overtuigend duidelijk dat hij inderdaad een geboortige Stevensweertenaar is...

Zaaien...

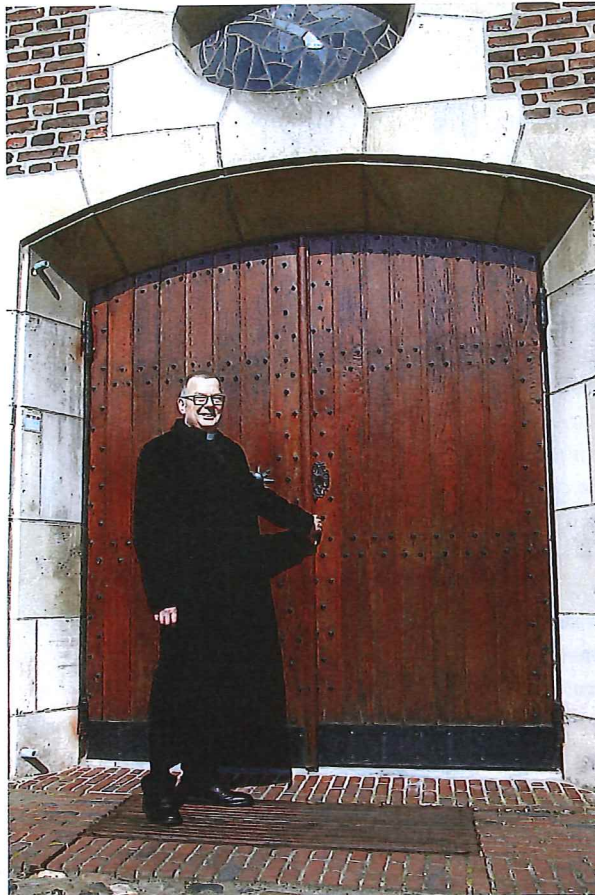
De parochie heeft in de voorbije jaren, zoals overigens overal elders gebeurt, de weg van samenwerking met buurparochies afgelegd. De verminderde kerkgang en het priestertekort doen zich ook hier voelen. Pastoor Creemers daarover: “Samen met Maasbracht, Linne, Ohé en Laak en Brachterbeek zijn we de weg gevolgd van clustering tot federatievorming en hebben nu als gevolg daarvan één kerkbestuur en één financiële administratie. Op dit moment functioneert het best. Al zitten we financieel gezien in de rode cijfers. We hebben nog wat reserves maar quitte spelen, dat lukt niet meer. Of daar binnen afzienbare termijn verandering in te verwachten is? Daar vrees ik voor. Ziet u, in mijn 35 jarig priesterschap heb ik zowel in stedelijke als dorpse gemeenschappen ervaringen opgedaan. Zij leren mij dat een herstel van het kerkelijk leven niet van het platteland zal komen maar eerder uit de steden. Zoals in de tijd van de heilige Franciscus. In het merendeel van de dorpen is nog sprake van veel sociale

controle. Werd men vroeger nage-
wezen als men niet naar de kerk
ging, tegenwoordig is een tegen-
overstelde beweging te zien. In de
anonimiteit van de stad gebeurt dat
minder en zullen mensen die op
zoek zijn zonder de druk van bui-
tenaf in die anonimiteit eerder de
weg naar een kerk of gemeenschap
vinden. Dus wat kunnen wij doen?
Je kunt alleen maar de rijkdom van
het geloof blijven aanbieden; in
woord en voorbeeld proberen te la-
ten zien dat het de moeite waard is
de verrezen Heer een plaats in het
leven te geven. Gewoon je best
doen en, zoals het oude beeld
zegt, te zaaien en van daaruit te ho-
pen en te bidden dat het gezaaide
niet op de rots maar op goede
grond terecht komt waardoor het
kan groeien.”

Deo volente...

Pastoor Creemers kan dan ook al-
leen maar hopen dat de viering van
het 750 jarig jubileum een stimu-
lans kan geven aan het kerkelijke
en parochiële leven, dat op dit mo-
ment toch nog altijd mede wordt gedra-
gen door een zeventigtal vrijwilligers
voor wie hij erg dankbaar is. Hij meent
dat het nuttig kan zijn om de toekomst te

*Pastoor Creemers nodigt van harte uit om de monumentale
Stephanuskerk te bezoeken...*

gemoet te treden door eerst naar het verle-
den te kijken. “Dit jubileumjaar is een
jaar om te gedenken. Om in dankbaarheid
terug te kijken naar wat geweest is, en als
stimulans en hoop voor de toekomst om

aansluiting te vinden bij wat ge-
weest is. Want om vooruit te kun-
nen komen, moet je kijken naar het
verleden, naar de grond waarin je
geworteld bent. Want wie zijn wor-
tels veronachtzaamt of zelfs ver-
liest, die heeft geen levenskracht
meer en zakt alles in elkaar. We
moeten er voor zorgen dat we over
50 jaar nog feest kunnen vieren
rondom een 800 jaar oude parochie.
Je kunt letterlijk en figuurlijk van
de kerk een museum maken, maar
dan blijf je steken in het verleden,
word je passief en doe je geen recht
aan Christus activistische bood-
schap. Toch is het in deze dagen
meer een kwestie van hopen en bid-
den dat je deze boodschap kunt
overbrengen. Daarbij mogen wij
ons de woorden uit de Jacobusbrief
eigen maken: “Dan iets voor u die
zegt: ‘Vandaag of morgen gaan wij
naar die en die stad. Daar blijven
we een jaar, we zullen er handel-
drijven en geld verdienen.’ U weet
niet eens hoe uw leven er morgen
uitziet. U bent immers maar damp,
die heel even verschijnt en dan al
verdwijnt.

U zou moeten zeggen: “Als de Heer het
wil, zijn we dan in leven en zullen we dit
of dat doen.”

Oftewel: “Deo volente...”

PROGRAMMA

De aftrap voor de jubileumviering
wordt op 3 april gegeven door een
feestelijke eucharistieviering met Mgr.
Hub Schnackers als hoofdcelebrant,
waarna Sacramentsprocessie m.m.v. de
Ambrosiusbroederschap, de harmonie
St. Stephanus, de Schutterscompagnie
St. Rochus, de parochiekoren en een
aantal leden van Zij-Actief.

Tijdens de jaardag van Amici Insulae
op zaterdag 28 mei 2016 is de lezing
en presentatie gepland van het gedenk-
boek ‘Onder bescherming van Sint
Stephanus - 750 jaar parochiegeschie-
denis van Stevensweert’.
Die middag wordt ook een monument-
je ter herinnering aan de uit Stevens-

weert en Ohé en Laak afkomstige zoe-
aven onthuld. In het weekend van 28
en 29 mei wordt tevens de tijdelijke
tentoonstelling in de kerk over de
Kunstschaten van de parochie Ste-
vensweert geopend.

De schutterscompagnie St. Rochus or-
ganiseert het zogeheten re-enactment:
het naspelen van de veldslag uit 1702.
Daarbij zijn de Spanjaarden die de ves-
ting Stevensweert bezet hadden, ver-
jaagd door de Staatse troepen. De uit-
voering van deze veldslag door 200
re-enactors zal op 17 en 18 september
plaatsvinden op de gereconstrueerde
vestingwerken van de unieke vesting
Stevensweert.

Meer informatie over het volledige programma: ww.750jaarstevensweert.nl

Een feest met een eigen logo

De parochiekerk
van Sint Stephanus
ligt op een Eiland
in de Maas. Bij het

ontwerpen van een logo voor het 750 jarig
bestaansfeest van de parochie is dat mede
bepalend geweest bij de vormgeving.
Vruchtbaar land tussen Oude en Nieuwe
Maas waren in de vroege middeleeuwen
aanleiding om er een eenvoudige kapel te
bouwen en ontstond een zelfstandige paro-
chie, toegewijd aan Sint Stephanus. Ook de
karakteristieke architectuur van de toren die
vanuit alle windrichtingen zichtbaar boven
de woonkern uittoert vormen een onder-
deel van dit logo, ontworpen door de Ste-
vensweertenaar Gérard Rutten.

Kiek oet... Stevensweert

Stevensweert heeft in het verleden aardig wat verschillende bazen en bazinnen gehad. Dat was te wijten of te danken aan de ligging van het plaatsje op een eiland in de Maas. De vruchtbare kleigrond bood al vroeg een goede voedingsbodem voor bewoning en bewerking maar vooral: de ligging in de Maas maakte het tot een strategische, goed verdedigbare plaats. Een stelling die in 1702 werd ondergraven toen Staatse troepen de Spanjaarden uit het vestingstadje wisten te verdrijven.

Toen kende Stevensweert al meer dan vier eeuwen een kerk en een parochie. Even zovele jaren oefende de Munsterabdij in Roermond een grote invloed op het kerkelijk leven uit. De abdisen van het stift inden al vanaf 1244 de grote tienden in het plaatsje maar waren wel gehouden om het schip van de Stevensweertkerk te onderhouden vanaf de nok tot in de fundamenteën. Het koor, de bijgebouwen, de toren en de pastorie kwamen voor rekening van de parochie zelf. Deze gescheiden verantwoordelijkheid leidde in grensgevallen tot heel wat gekissebis en rechtbankbezoeken...

Dergelijke meningsverschillen bleven zich herhalen zelfs tot aan de bouw van de nieuwe kerk in 1781 die het oude vervallen middeleeuwse kerkje moest vervangen. In opdracht van de Munsterabdij en naar plannen van de Stevensweertenaar Petrus Rutten ontstond toen een classicistische kerk in de vorm van een Grieks kruis. De in 1944-'45 beschadigde kerk werd bij het herstel naar plannen van P. Cuypers jr. verlengd en voorzien van een portaal. De ingang wordt geaccentueerd door natuursteenblokken en een klokgeveltje met daarin een nis met het beeld van St. Stephanus. Als hij naar de overkant kijkt ziet hij overigens de protestantse kerk liggen. Die kwam er na de hierboven vermelde verovering door de protestantse Staatse troepen voor wie een eigen kerkgelegenheid werd gecreëerd. Volgens de annalen hebben katholieken en protestanten ondanks enige incidenten al die tijd 'als eilanders onder elkaar' in goede harmonie samengeleefd.

De kerk telt heel wat bezienswaardigheden, zoals het hoogaltaar, de twee zijaltaren, twee koorbanken, twee biechtstoelen en een communiebank uit de 18de eeuw; een doopvont van omstreeks 1200; een preekstoel uit de 19de eeuw evenals het orgel en orgelgalerij; een stenen beeld van de patroonheilige Sint Stephanus uit de 15de eeuw; een madonna uit de 17de eeuw; een fragment van een engelgroepje van omstreeks 1700; een 18de eeuws kruisbeeld van een calvarie; uit dezelfde eeuw een borstbeeld op voetstuk van de H. Ambrosius; beelden van de H. H. Petrus en H. Paulus uit de 19de eeuw.

TEKST FRANS VAN GALEN FOTO'S BISDOM ROERMOND

